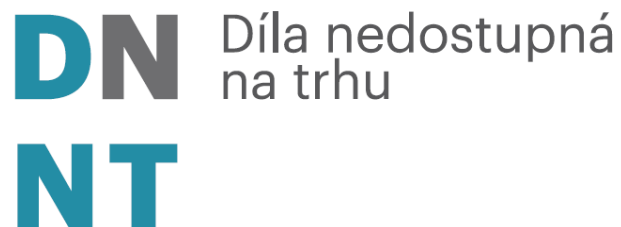

Zpřístupnění děl nedostupných na trhu

Vít Richter

Národní knihovna ČR

AKM 2021

30. 11. 2021

Hlavní témata

- Zpřístupnění digitálních knihoven v době pandemie
- Současný stav zpřístupnění DNNT
- Spolupráce s nakladateli
- Budoucí vývoje systému DNNT

Studenti ztratí přístup k digitálním knihám. Jak se máme učit, ptají se

7. února 2021 8:00

Přestože knihovny zůstávají ve většině případů zavřené, v pátek 12. února ztratí vysokoškolští studenti i pedagogové přístup také k digitálním verzím knih. Zástupci nakladatelů se totiž nedomluvili s vládou na adekvátních kompenzacích. „Literaturu potřebuji k psaní diplomové práce, nevím, co budu dělat,“ říká studentka Denisa.

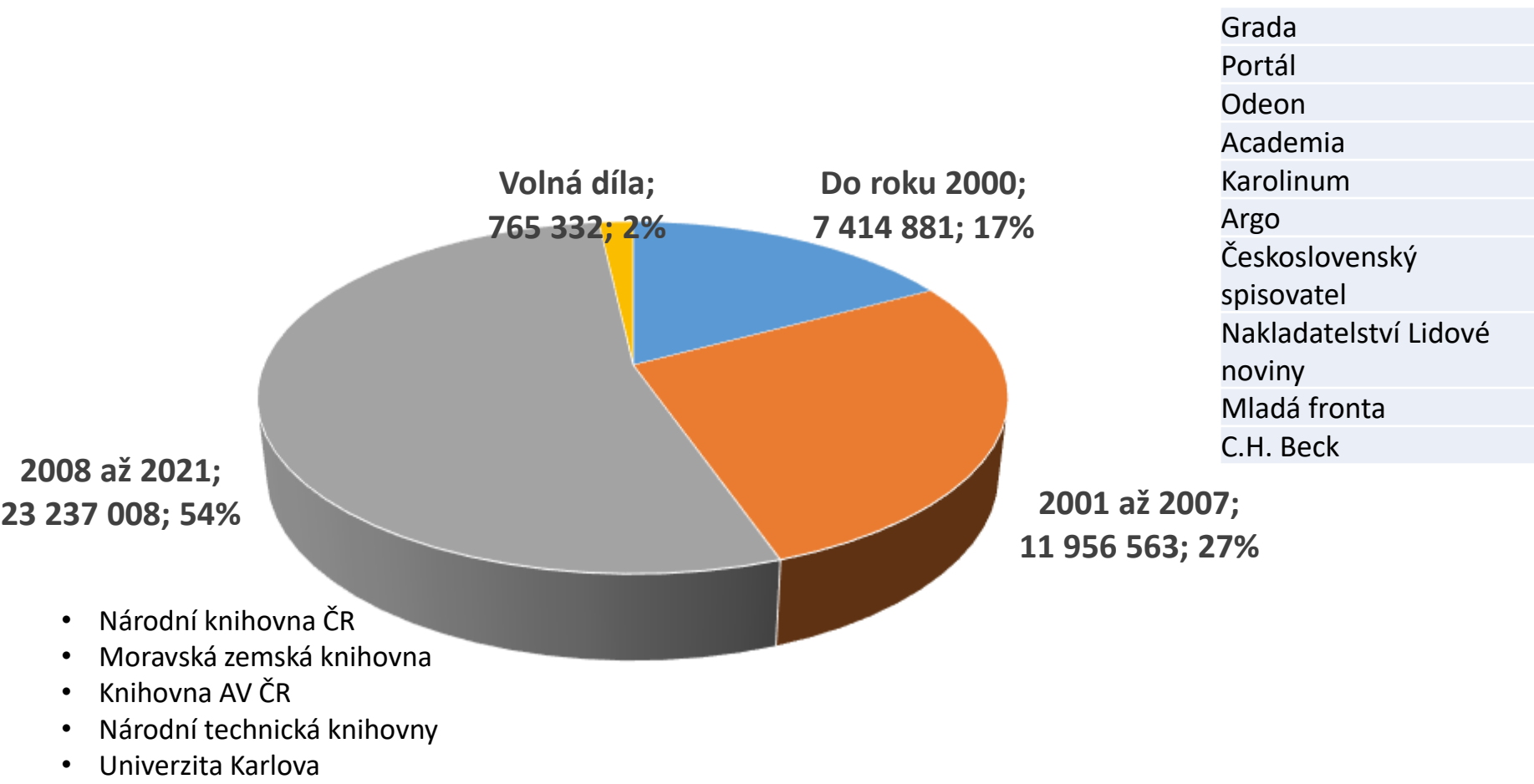

Pro STAN chci vnitro i školství, řekl v Rozstřelu Rakušan

Reklama

Využití digitálních knihoven: listopad 2020 až červen 2021: zobrazeno 43,4 mil. stran

Zpřístupněno cca 250 000 minulé i současné české vydavatelské produkce

Finanční náhrada nakladatelům

- Bezplatné licenční smlouvy za autory - Dilia a OOA-S
- Vyjádření souhlasu- SČKN
- Usnesení vlády č. 238- z 1. 3. 2021 o zpřístupnění Národní digitální knihovny pro účely vzdělávání, vědy a výzkumu jako náhrady omezení služeb knihoven z důvodu pandemie koronaviru COVID 19
- Náhrady pro nakladatele - uvolnění částky 80 mil. Kč
- Příkazní smlouva: NK ČR, Dilia a SČKN
- Vyplacení náhrad: 2 režimy

Od 1. července 2021 přechod na DNNT

Co je dostupné v plných textech?

• Vzdálený přístup - online

- Periodika vydaná do roku 2010 včetně
- Knihy vydané do roku 2000 včetně

• Přístup na místě samém – online přes terminál v knihovně

- Knihy vydané v letech 2001 - 2007

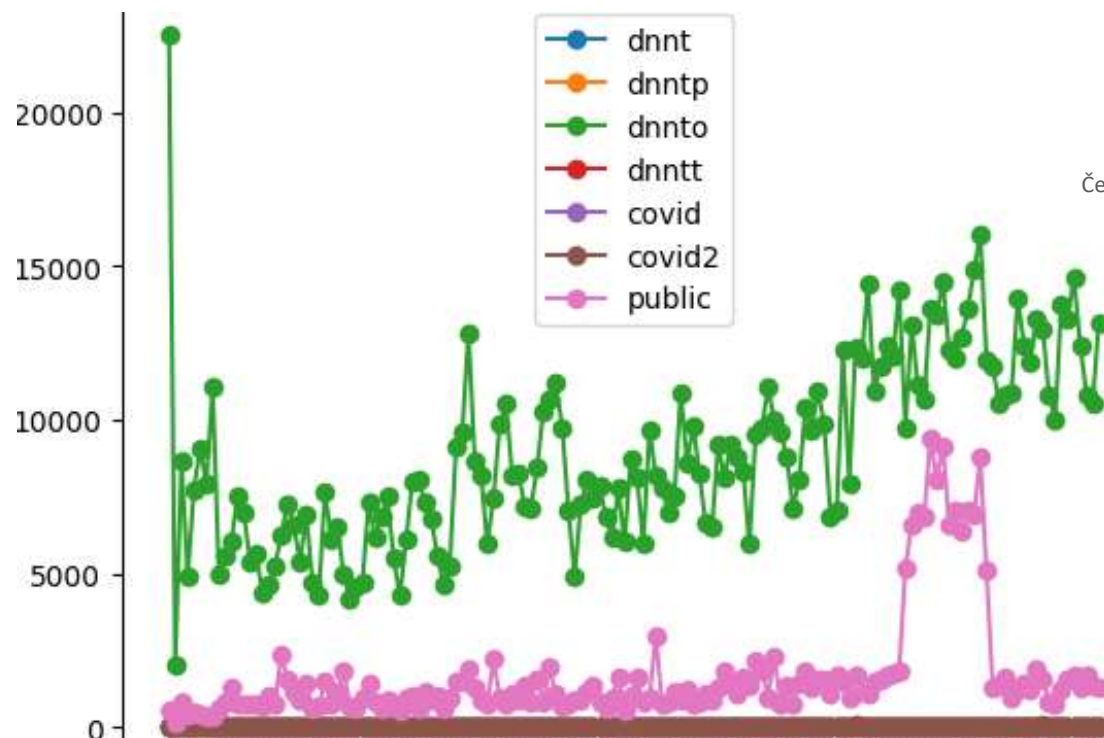

Částečné omezení licence

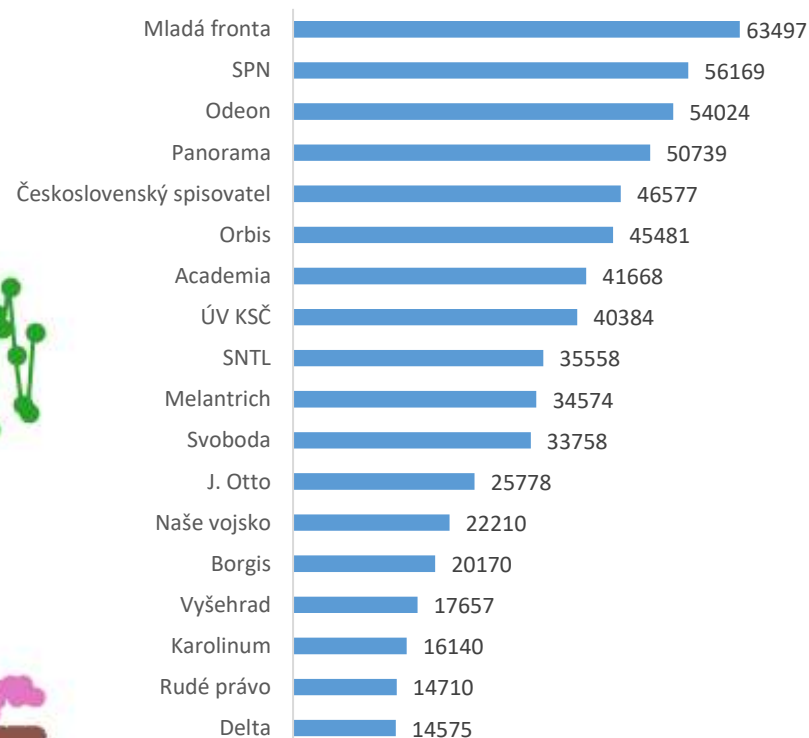
Memorandum o porozumění mezi Svazem českých knihkupců a nakladatelů a Národní knihovnou České republiky ve věci zásad a pravidel zpřístupňování knih na trhu nedostupných vydaných od roku 1990. 15. 12. 2021

Současné využití DNNT- dálkový přístup

Červenec – listopad 2021

Zobrazené strany DNNT a volná díla od 1. 7. až 29. 11. 2021

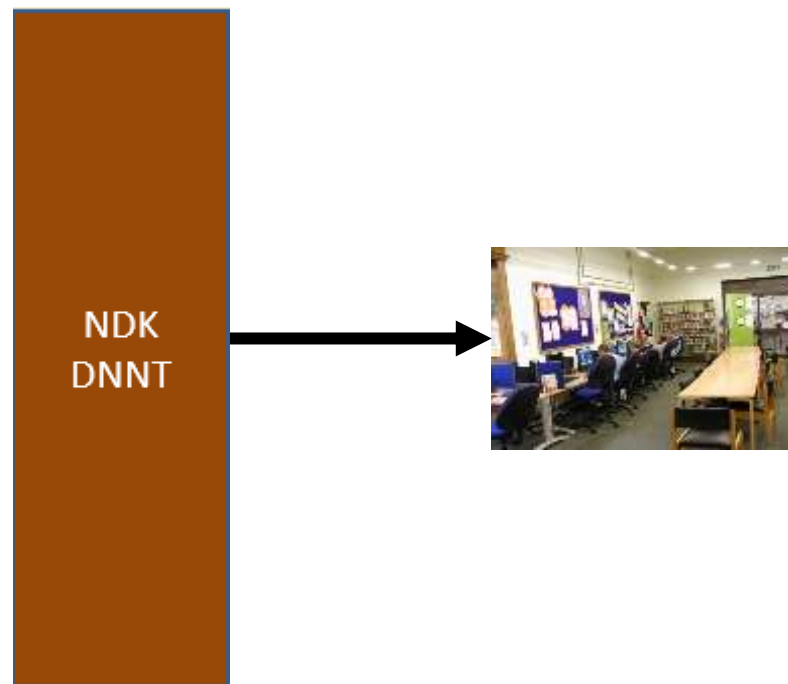

Připravujeme zpřístupnění DNNT na místě samém

Pilotní provoz

Plný provoz od 1. 1. 2022

- Zpřístupnění knih vydaných v letech 2001 až 2007
- Dodatky, aktualizace smluv s NK
- Nové povinnosti knihovny
  - Zabránit zneužití ze strany uživatele
  - Počítač na veřejném místě
  - Označení zákazu zhotovení tiskové a digitální kopie
  - Zákaz fotografování obrazovky

- Knihovna s pevnou IP adresou
- Knihovna bez pevné IP adresy????

Memorandum o porozumění

- Omezení vzdáleného přístupu k DNNT pro knihy vydané do roku 2000
- Knihy vydané v letech 2001 až 2007 zpřístupňovat pouze na terminálech v prostorách knihovny
- O přesun do terminálového zpřístupnění mohou nakladatelé požádat i prostřednictvím SČKN – nekontroluje se držení autorských práv
  - V případě plánovaného nového tištěného vydání – stažení díla z DNNT
  - To neplatí, pokud autor trvá na zpřístupnění
- Vzájemné informování a vyjednávání smluvních podmínek s kolektivními správci
- **Vzdálený přístup k periodikům vydaným v roce 2010 a starší**

Čeho se obávají nakladatelé

- Online bezplatné šíření knih vydaných po roce 1989 je silná konkurence komerčním titulům na knižním trhu a elektronickým službám nakladatelů
- Každá nová kniha, autor, téma může mít na trhu svůj obsahově konkurenční titul – odborná literatura, starší učebnice, romány, detektivky...
- Vzdálený a bezplatný online přístup ke službě DNNT může konkurovat nejnovějším placeným titulům na trhu – snížení prodejů

Situace v zahraničí

- **Slovensko** – připravena smlouva, zatím neřešeno
- **Rakousko** – zatím neřešeno, čeká se na novelu autorského zákona
- **Norsko** – zpřístupnění norské vydavatelské produkce do roku 2000 – dostupné pouze z norské domény – licenci platí stát
- **Německo** – možno licencovat DNNT vydaná do roku 1965, odměnu platí jednotlivé knihovny dle vydání – 5 EUR do 1920, 10 EUR do 1945, 15 EUR do 1965. Registr DNNT 441 195 děl vydaných do roku 1965
- **Francie** – zákonná úprava, Seznam DNNT 204 000 děl, různé typy licenci (výhradní, nevýhradní), odměnu získává autor. Zpřístupnění online 79 937 děl, na místě samém 22 073 děl
- **Nizozemsko** – díla vydaná do roku 1995, monografie individuálně – systém Delpher, smluvně obdobně jako v ČR
- **Švédsko** – zatím pouze digitalizace na objednávku

Zapojení do celoevropské databáze děl nedostupných na trhu

- Implementace Evropské směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu 2019/790
  - Evropská databáze děl nedostupných na trhu
  - Probíhá testování
- Novela autorského zákona č. 121/2000
  - Limity pro DNNT
  - Přeshraniční šíření
  - Kompenzace půjčování pro nakladatele
- DNNT = dílo vydané před 20 lety?

<https://euipo.europa.eu/ohimportal/cs>

Kdo zpřístupňuje DNNT

Rozcestník

<https://www.dnnt.cz>

Obsah digitálních knihoven

- Digitální knihovny NK ČR a MZK cca 90 % překryv
- Digitální knihovna Knihovny AV ČR - především knihy a časopisy z produkce ústavů AV ČR a jejich předchůdců

The screenshot shows the DNNT website interface. At the top, there are logos for DNNT (Díla nedostupná na trhu) and NDK (Národní digitální knihovna). Below the logos is the main heading: "Zde najdete plné texty zdigitalizovaných volných děl a děl nedostupných na trhu".

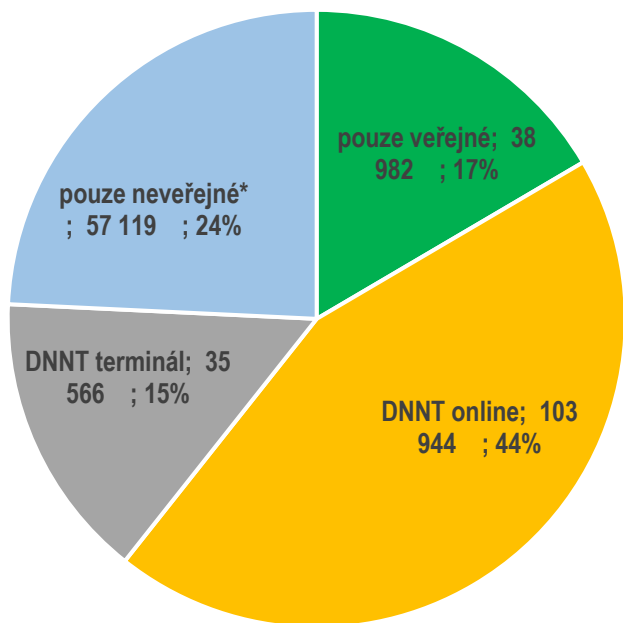
Below the heading, there are three columns, each with a logo and a "Přihlásit se" button:

- NK** (Národní digitální knihovna, Národní knihovna České republiky)
- MZK** (Národní digitální knihovna, Moravská zemská knihovna)
- AV ČR** (Digitální knihovna AV ČR, Knihovna Akademie věd ČR)

At the bottom, there is a section titled "Chcete se o DNNT dozvědět víc?" with four columns of information:

- Seznam děl nedostupných na trhu**: Seznam děl nedostupných na trhu obsahuje seznam monografií a periodik vydaných na území ČR a nedostupných na knižním trhu s výjimkou antikvariátů.
- Informace pro čtenáře**: Základní informace pro čtenáře týkající se přístupu k plným textům děl nedostupných na trhu, a to prostřednictvím vzdáleného přístupu nebo v prostorách knihovny.
- Informace pro knihovny**: Službu zpřístupnění děl nedostupných na trhu Národní knihovna ČR poskytne prostřednictvím knihovny, která bude muset splnit několik podmínek.
- Informace pro autory a nakladatele**: DNNT přináší výhody autorům a jiným nositelům práv. Ti mohou za zpřístupnění získat finanční odměnu nebo zpřístupnění zakázat.

Co nabízí DNNT a Národní digitální knihovna?

Česká vydavatelská produkce

veřejné dokumenty	38 982 titulů
dokumenty chráněné AZ, nejsou součástí DNNT (přístup pouze z NK ČR = na místě samém)	57 174 titulů
DNNT online	103 944 titulů (101 108 knih / 2 780 periodik)
DNNT terminál	35 566 titulů
NDK obsahuje celkem	235 611 titulů (227 628 knih / 4 268 periodik)

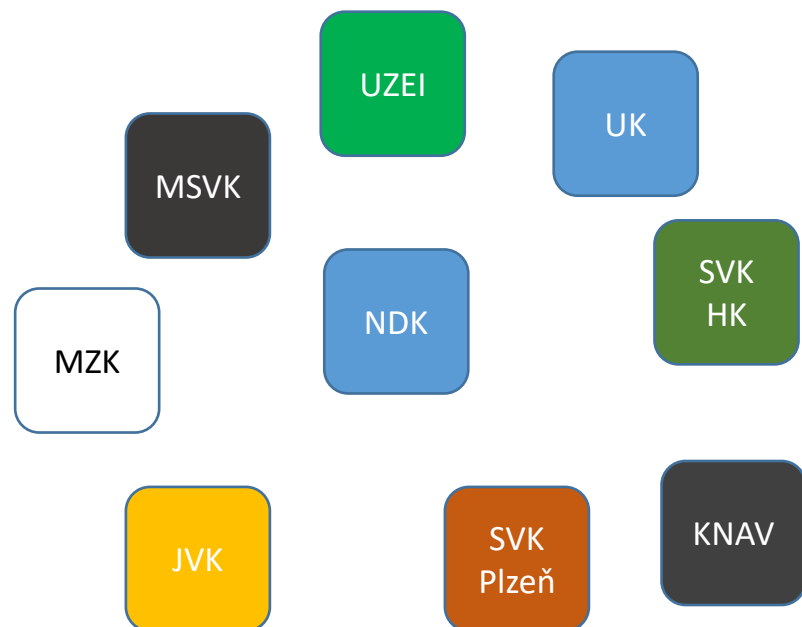
Nabídka v režimu DNNT: 178 492 svazků

Zpřístupnění dalších digitálních knihoven v režimu DNNT

- Postupné zpřístupňování dalších digitálních knihoven v režimu DNNT
  - Od 1. 7. 2021 NK, MZK, KNAV
  - Další knihovny???

2 varianty

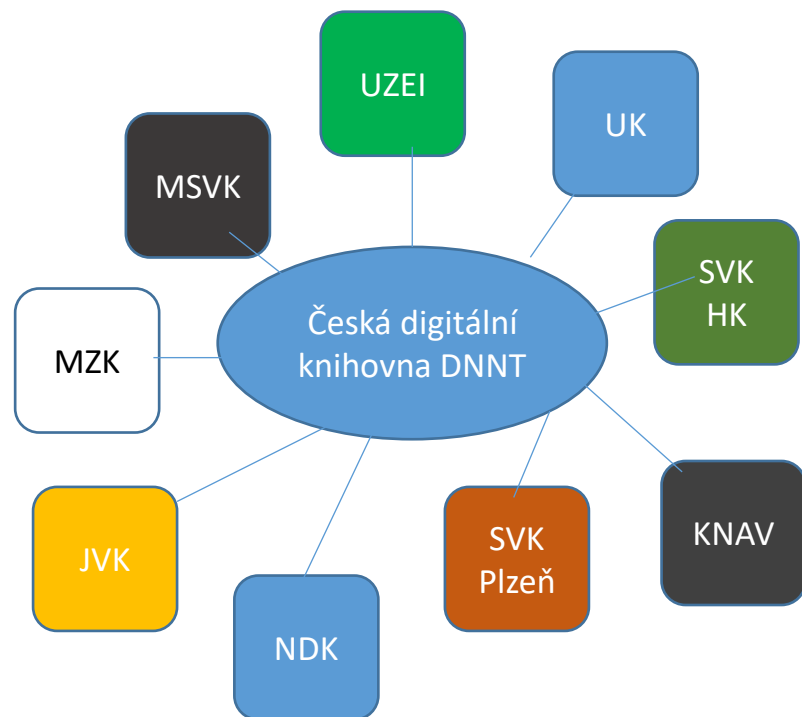
- Samostatný provoz – vlastní instance Krameria
- Předání digitalizovaných dokumentů do LTP Národní knihovny
  - Zpřístupnění přes NDK – DNNT

Budoucnost (2023?): Česká digitální knihovna DNNT

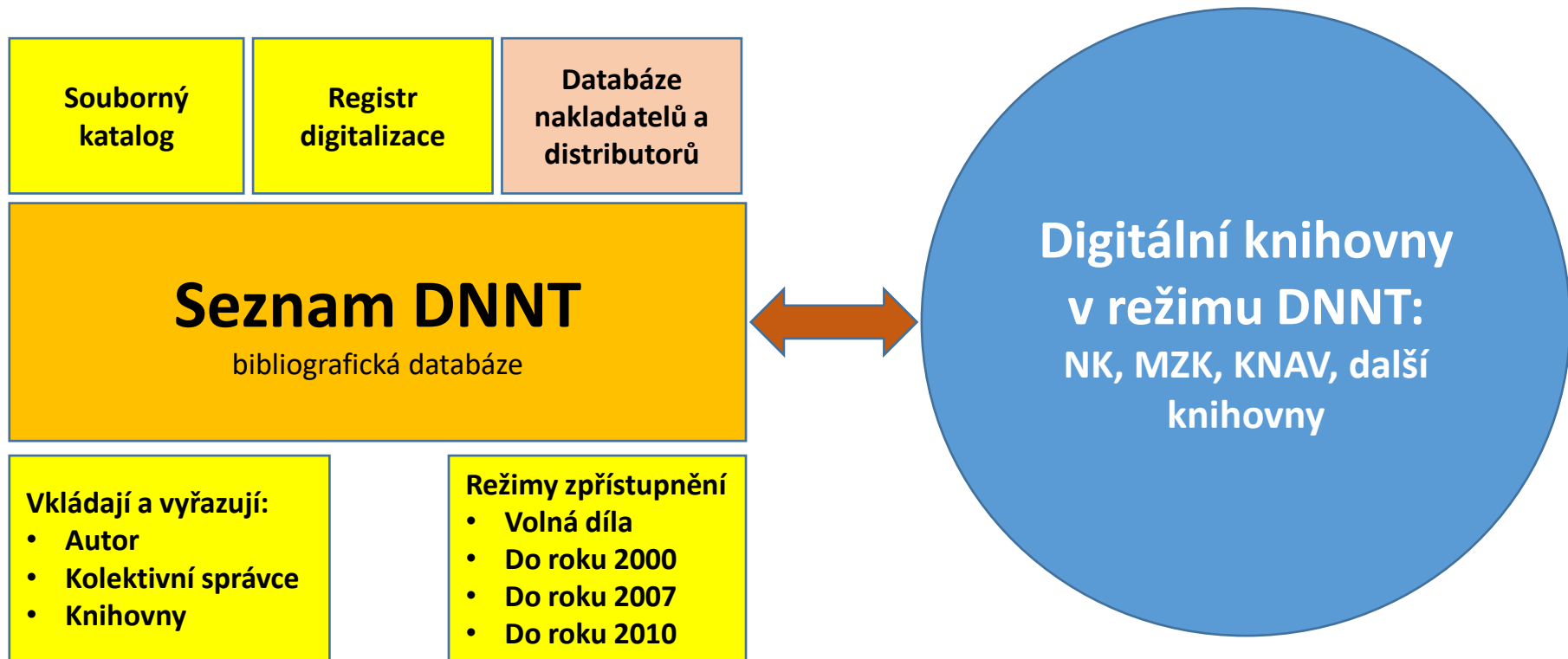
Česká digitální knihovna – společné rozhraní pro zpřístupňování DNNT – od 2023?

- Společný výzkumný projekt RIGHTLIB – KNAV, NK ČR, MZK
- Připravuje se nový projekt ČDK
  - NK ČR – licence, metodiky, smlouvy, sekundární provoz ČDK
  - MZK – provoz ČDK
  - KNAV - rozvoj systému Kramerius

Seznam děl nedostupných na trhu – nová aplikace

- Aktualizace 1x za 6 měsíců
- Ověřování dostupnosti DNNT v databázích distributorů
- Pohotovité změny statusů děl pro různé režimy zpřístupnění
- Integrace DNNT do katalogů knihoven

Knihovny, které využívají vzdálený přístup

Zapojené knihovny - způsob identifikace	
eduID (vč. institucí v režimu testu)	135
identity NDK (ID NDK)	67
celkem	202

Zapojené knihovny - typy knihoven	
knihovna AV ČR	55
vysokoškolská knihovna	47
specializovaná knihovna	21
krajská knihovna, MZK	13
veřejná knihovna	65
Národní knihovna	1
celkem	202

Typ připojení - registrovaní uživatelé	
eduID (vč. institucí v režimu testu)	980 134
identity NDK (ID NDK)	228 661
celkem	1 208 795

<https://ndk.cz/knihinst>

Nabídněte svým uživatelům novou službu

- **Naučte se pracovat s digitálními knihovnami**
- **Uzavřete smlouvu s službě DNNT s Národní knihovnou**
- **Informujte své uživatele o nové službě**
- **Vyhradte pro službu DNNT zvláštní počítač**

<https://dnnt.nkp.cz/>

[Úvod](#)

[Seznam](#)

[Čtenářům](#)

[Autorům](#)

[Knihovnám](#)

[Stáhnout](#)

Zpřístupňování děl nedostupných na trhu

- [Národní digitální knihovna COVID zůstane přístupná do 30. června 2021](#)
- [Národní digitální knihovna - DNNT \(obsah, služby a zapojení\)](#)
- [Zpřístupňování děl nedostupných na trhu - Archiv aktualit](#)

Národní digitální knihovna COVID zůstane přístupná do 30. června 2021

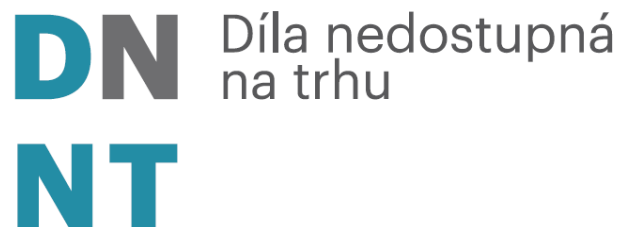
Praha, 11. 02. 2021 – Ministr kultury Lubomír Zaorálek se dnes dohodl s předsedou Svazu knihkupců a nakladatelů (SČKN) Martinem Vopěnkou na uzavření licenční smlouvy, která by do konce června 2021 umožnila úplné zpřístupnění digitalizovaných dokumentů dostupných na trhu prostřednictvím digitálních knihoven provozovaných Národní knihovnou ČR, Moravskou zemskou knihovnou, Univerzitou Karlovou v Praze, Moravskou zemskou knihovnou v Brně, Knihovnou Akademie věd ČR, Národní technickou knihovnou a Městskou knihovnou v Praze. Studenti, pedagogové a vědečtí pracovníci tak budou mít dalších 5 měsíců zajištěn přístup ke všem dílům chráněným autorským zákonem včetně nejnovější literatury tak, jak to bylo dosud. Stát nakladatelům zaplatí náhradu ve výši 80 milionů korun za neprodané knihy, které budou díky této dohodě dostupné online.

Více: [Tisková zpráva MK](#)

DN Díla nedostupná
na trhu

NT

Zpřístupnění děl nedostupných na trhu

Vít Richter

Národní knihovna ČR

AKM 2021

30. 11. 2021